Hawdd ei Ddeall

Goruchwylio gwasanaethau gofal a chymorth yng Nghymru

Rheolau ar gyfer Comisiynwyr

Beth mae pobl wedi ei ddweud

Medi 2025

Sut i ddefnyddio’r ddogfen yma

Dyma fersiwn hawdd ei ddeall o adroddiad gan Lywodraeth Cymru. Rydych chi’n gallu darllen y gwreiddiol yma: www.llyw.cymru/cod-ymarfer-ar-ansawdd-pryderon-chau-gwasanaethau-gofal-chymorth

Efallai y byddwch chi angen help i’w ddarllen. Gofynnwch i rywun rydych chi’n ei adnabod eich helpu chi.

Lle mae’r ddogfen yn dweud **ni**, mae hyn yn meddwl **Llywodraeth Cymru**. Am ragor o wybodaeth cysylltwch â:

Gwefan: www.llyw.cymru/cod-ymarfer-ar-ansawdd-pryderon-chau-gwasanaethau-gofal-chymorth

Ebost: TimCartrefiGofal@llyw.cymru

Mae’r ddogfen yma wedi cael ei gwneud yn hawdd ei deall gan **Hawdd ei Ddeall Cymru** gan ddefnyddio **Photosymbols**. I ddweud wrthym ni beth yw eich barn am y fersiwn hawdd ei ddeall hon, cliciwch yma.

Rhif trwydded Photosybols 403527247

Cynnwys

Geiriau a termau pwysig 4

Am y ddogfen yma 7

Beth mae pobl wedi ei ddweud 9

Gwiriadau ansawdd 9

Delio â phryderon 16

Datgomisiynu 21

Beth i'w wneud os ydy gwasanaeth yn cau 28

Yr iaith Gymraeg 32

Unrhyw beth arall 34

Beth sy'n digwydd nesaf 39

Mwy o wybodaeth 40

Geiriau a termau pwysig

Gwasanaethau gofal a chymorth rheoledig

Mae hyn yn meddwl:

- Cartrefi gofal i oedolion
- Cartrefi gofal plant
- Gwasanaethau cymorth cartref

- Gwasanaethau canolfan teuluoedd preswyl
- Gwasanaethau mabwysiadu a maethu
- Gwasanaethau eiriolaeth

- Llety diogel
- Gwasanaethau lleoli oedolion
- Gwasanaeth preswyl ysgol arbennig

Rydyn ni'n eu galw'n **wasanaethau** yn y ddogfen yma. Darllenwch y Cod drafft Hawdd ei Ddeall am ragor o wybodaeth.

Rheoledig

Mae **rheoledig** yn meddwl rheolau sydd yn cael eu rheoli.

Mae gwasanaethau rheoledig yng Nghymru wedi'u cofrestru gydag **Arolygiaeth Gofal Cymru**.

Comisiynwyr

Mae awdurdodau lleol (cynghorau lleol) yn darparu ac yn **comisiynu** gwasanaethau.

Mae **comisiynu** yn meddwl cynllunio, trefnu a thalu am wasanaethau i ateb anghenion pobl leol.

Mae'r sefydliadau a'r bobl sy'n gyfrifol am **gomisiynu** yn cael eu galw yn **Gomisiynwyr**.

Mae byrddau iechyd lleol ac ymddiriedolaethau'r GIG hefyd yn **comisiynu** gwasanaethau.

Mae awdurdodau lleol yn cydweithio â byrddau iechyd lleol ac ymddiriedolaethau'r GIG i **gomisiynu** gwasanaethau.

Yn y ddogfen yma fe fyddwn ni'n galw awdurdodau lleol, byrddau iechyd lleol ac ymddiriedolaethau'r GIG yn **Gomisiynwyr**.

Datgomisiynu

Datgomisiynu ydy pan fydd **Comisiynydd** yn dod â chontract i ben gyda darparwr gwasanaeth.

Am y ddogfen yma

Fe wnaethon ni ysgrifennu rheolau a chanllawiau newydd ar gyfer y **Comisiynwyr**.

Mae hyn yn cael ei alw yn **Cod Ymarfer drafft**.

Mae'n esbonio sut y dylai **Comisiynwyr**:

- Edrych ar ansawdd y gwasanaethau.
- Delio â phryderon.
- **Datgomisiynu** gwasanaethau.
- Rhoi cynlluniau ar waith os bydd gwasanaeth yn cau.

Fe wnaethon ni ofyn i bobl beth maen nhw'n ei feddwl am y **Cod Ymarfer drafft**. Rydyn ni'n ei alw'n **Cod drafft** yn fyr.

Rydych chi'n gallu darllen am hyn ar ein gwefan: www.llyw.cymru/cod-ymarfer-ar-ansawdd-pryderon-chau-gwasanaethau-gofal-chymorth

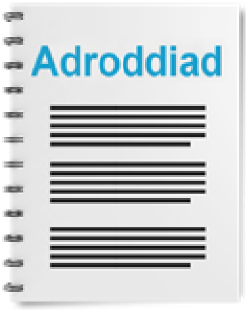

Mae'r ddogfen yma yn adroddiad am beth mae pobl wedi ei ddweud.

Fe gawsom ni 41 o ymatebion:

- Roedd 3 ymateb gan unigolion.
- Roedd 35 o ymatebion gan sefydliadau.
- Doedd rhai ddim yn dweud pwy oedden nhw.

Beth mae pobl wedi ei ddweud

Gwiriadau ansawdd

Cwestiwn un (1)

Fe wnaethon ni ofyn oedd pobl yn cytuno â beth y dylai **Comisiynwyr** ei wneud i edrych ar ansawdd gwasanaethau

Beth oedd pobl yn ei hoffi am yr adran yma:

- ✓ Mae'n dda bod y Cod drafft yn canolbwyntio ar ansawdd.
- ✓ Fe fydd yn helpu i wella gwasanaethau drwy weithio gyda'i gilydd.
- ✓ Mae'n ei gwneud hi'n glir pwy sy'n gyfrifol am wneud beth.
- ✓ Fe fydd yn helpu i wneud yn siŵr bod pethau'n cael eu gwneud yn yr un ffordd ar draws Cymru.
- ✓ Fe fydd yn helpu i stopio gwahanol bobl rhag gwneud yr un gwaith fwy nag unwaith.

Fe wnaeth pobl ddweud:

- **Fe ddylen ni newid rhai geiriau o dylai i rhaid. Er mwyn ei gwneud yn gliriach beth mae'n rhaid i Gomisiynwyr ei wneud.**

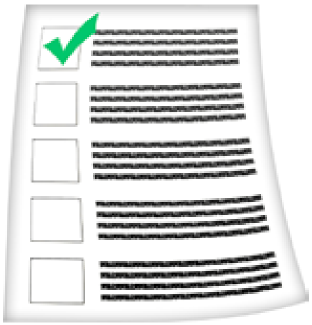

Ein hymateb: Fe wnaethon ni edrych ar bob awgrym yn ofalus. Fe wnaethon ni gytuno â rhai a gwneud newidiadau.

Rydyn ni wedi gwneud dyletswyddau **Comisiynwyr** yn gliriach. Er enghraifft, rydyn ni wedi ychwanegu bod rhaid i unrhyw gamau gweithredu i wella gwasanaethau fod yn ysgrifenedig.

- **Mae'r Cod drafft yn gallu gwneud gwaith ychwanegol i wasanaethau. Ac fe ddylen ni fod yn ofalus gyda hyn.**

Ein hymateb: Mae'r Cod drafft yn cysylltu â rheolau a chyfreithiau sydd gennym yn barod.

Fe fydd rhywfaint o waith ychwanegol ar y dechrau tra bod y **Comisiynwyr** yn dod i arfer â'r Cod newydd. Ond yn y tymor hir, fe fydd y Cod newydd yn gwneud pethau'n haws, yn gliriach a'r un peth ar draws Cymru.

- **Mae diogelu yn bwysig.**

  Mae hyn yn meddwl cadw pobl yn ddiogel rhag niwed.

- **Fe wnaeth pobl ddweud y dylai'r Cod drafft gysylltu â rheolau ar gyfer cadw pobl yn ddiogel. Ac fe ddylen nhw siarad mwy am eiriolaeth.**

Eiriolaeth ydy pan fydd person yn cael cefnogaeth i rannu eu barn a'u dymuniadau, a gwneud yn siŵr bod eu hawliau'n cael eu bodloni.

Ein hymateb: Rydyn ni wedi diweddaru'r Cod drafft i'w gysylltu â rheolau diogelu:

- Gweithdrefnau Diogelu Cymru
- a safonau hyfforddi Gofal Cymdeithasol Cymru

Rydyn ni wedi ychwanegu paragraff am ddyletswyddau diogelu. Rydyn ni'n credu bod digon o wybodaeth am eiriolaeth yn y Cod drafft.

Adborth arall:

- **Gwneud hi'n gliriach pryd mae'n rhaid i Gomisiynwyr rannu pryderon am wasanaethau.**

  Ein hymateb: Mae'r Cod drafft bellach yn dweud bod rhaid i hyn ddigwydd pan fydd camau gwelliant yn cael eu gosod, neu pan fydd cynllun gweithredu gwelliant yn cael ei wneud.

- **Defnyddio system ar-lein i wneud adrodd yn haws.**

  Ein hymateb: Rydyn ni'n edrych ar ffyrdd newydd o edrych ar beth sy'n digwydd mewn gwasanaethau. Mae hyn yn gallu cynnwys offer ar-lein ar gyfer adrodd a rhannu gwybodaeth.

- **Gwneud hi'n haws rhannu gwybodaeth.**

  Ein hymateb: Mae'r Cod drafft yn dweud y dylai Comisiynwyr a phartneriaid weithio gyda'i gilydd. Fe ddylen nhw ddefnyddio rheolau a chanllawiau presennol i helpu gyda hyn.

- **Cynnwys amodau gwaith staff mewn gwiriadau ansawdd**

Ein hymateb: Rhaid i **gomisiynwyr** ddilyn y rheolau yn y Fframwaith Cenedlaethol. Mae hyn yn dweud bod rhaid i **gomisiynwyr** feddwl am amodau gwaith.

- **Cael canllawiau cliriach ar gyfer gweithio gyda phobl i wella ansawdd.**

Ein hymateb: Rhaid i **gomisiynwyr** ddilyn y Fframwaith Cenedlaethol i wneud i hyn ddigwydd.

- **Doedd y pecyn cymorth ddim wedi'i gynnwys yn yr ymgynghoriad, felly dydyn ni ddim yn gallu gwneud sylwadau arno.** Mae pecyn cymorth yn set o ddogfennau, templedi ac enghreifftiau arfer da i helpu pobl i ddilyn y Cod drafft.

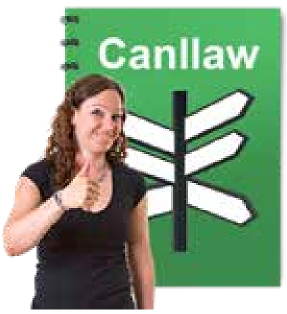

Ein hymateb: Wnaethon ni ddim ei gynnwys oherwydd ei fod yn ganllaw.Does dim rhaid i **gomisiynwyr** ei ddefnyddio.

- **Cynnwys geiriau penodol am wasanaethau plant yn y Cod.**

Ein hymateb: Mae'r Cod drafft yn cwmpasu'r holl wasanaethau i oedolion a phlant. Fe ddylai gwiriadau ansawdd gynnwys diogelwch a lles pawb, beth bynnag ydy eu hoedran.

- **Enwi sefydliadau sy'n gyfrifol am reolau a chanllawiau comisiynu eraill.**

Ein hymateb: Mae'r Cod drafft yn dweud 'unrhyw dimau **comisiynu**'. Mae'r sefydliadau yma wedi'u cynnwys yn hynny. Ond rydyn ni wedi diweddaru ein diffiniad o **Gomisiynwyr** i wneud hyn yn gliriach.

- **Dangos bod staff gofal cymdeithasol yn rhan bwysig o ddarparu gwasanaethau o safon. Fe ddylai hyn gael ei gynnwys yn y darlun Cylch Dysgu Ansawdd.**

Ein hymateb: Rydyn ni wedi diweddaru'r darlun. Mae hyn hefyd yn cael ei ddangos mewn cyfreithiau, rheolau a chanllawiau eraill.

- **Cynnwys proses apelio ar gyfer darparwyr gwasanaeth.** Mae hyn yn ffordd i wasanaethau ofyn yn ffurfiol am edrych ar, a newid penderfyniadau.

  Ein hymateb: Rydyn ni wedi diweddaru'r Cod drafft i gynnwys gwybodaeth am apeliadau.

- **Cynnwys camau ychwanegol ar gyfer edrych ar sut mae sefydliadau'n cael eu sefydlu a'u rhedeg yn y siart llif.** Mae siart llif yn ddarlun syml sy'n dangos camau mewn proses. Fel arfer mae'n defnyddio blychau ar gyfer gweithredoedd a saethau i ddangos beth sy'n digwydd nesaf.

  Ein hymateb: Mae gwiriadau eisoes yn y siart llif. Rydyn ni'n meddwl bod hyn yn ddigon.

- **Canolbwyntio mwy ar brofiadau a barn pobl wrth edrych ar ansawdd y gwasanaethau.**

Ein hymateb: Mae'r Cod drafft yn dweud bod rhaid i **Gomisiynwyr** gynnwys profiadau a barn pobl. Mae'n rhoi enghreifftiau o'r math yma o adborth. Rydyn ni wedi ychwanegu at y Cod drafft i wneud hyn yn gliriach.

Delio â phryderon

Cwestiwn 2

Fe wnaethon ni ofyn oedd pobl yn cytuno â sut mae'n rhaid i **Gomisiynwyr** ddelio â phryderon.

Beth oedd pobl yn ei hoffi am yr adran yma:

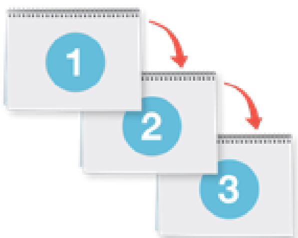

- ✓ Camau a ffyrdd clir ar gyfer delio â phryderon.
- ✓ Ffyrdd clir o stopio pryderon rhag gwaethygu.

- ✓ Y gallu i ddefnyddio prosesau lleol.
- ✓ Gallu delio â phryderon mewn ffordd unigol.

- ✓ Gweithio gyda'n gilydd a rhannu gwybodaeth.
- ✓ Cadw pobl yn ddiogel a gwella gwasanaethau.

Fe wnaeth pobl ddweud:

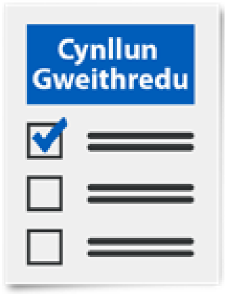

- **Mae rhai pobl eisiau i gamau a chamau manwl gael eu cymryd i ddelio â phryderon. Gwneud yn siŵr bod pethau’n cael eu gwneud yn yr un ffordd ar draws Cymru.**

Ein hymateb: Mae’r Cod drafft yn nodi beth ddylai gael ei wneud ar draws Cymru. Fe fydd hyn yn gwneud yn siŵr bod pethau’n cael eu gwneud mewn ffyrdd tebyg. Dydy e ddim yn mynd i fanylion ar brosesau.

Mae hyn er mwyn i **Gomisiynwyr** allu meddwl am:

- prosesau lleol
- a’r ffordd orau o ddelio â phob sefyllfa.

- **Roedd rhai pobl eisiau esboniad cliriach o bethau fel digon o dystiolaeth, rheoli ansawdd, a risg ddifrifol.**

Ein hymateb: Rydyn ni wedi diweddaru’r Cod drafft i wneud pethau’n gliriach.

Mae'r Cod drafft yn dweud y dylai **Comisiynwyr** weithio gyda darparwyr gwasanaeth i ysgrifennu cynllun ar gyfer delio â phryderon.

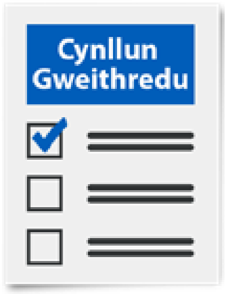

Mae'n cael ei alw yn gynllun gweithredu pryderon cynyddol. Y darparwr gwasanaeth fydd yn berchen ar y cynllun.

- **Roedd gan bobl farn wahanol am pwy ddylai fod yn berchen ar y cynllun. A pha rôl sydd gan Gomisiynwyr wrth ddelio â phryderon.**

Ein hymateb: Fe wnaethon ni newid yr enw o **gynllun gweithredu pryderon cynyddol** i **gynllun gweithredu gwelliant**.

Mae'r cynllun yn gallu cynnwys camau gan **Gomisiynwyr** ac eraill os oes angen. Rydyn ni'n credu fod hyn yn helpu i esbonio nod y cynllun yn well.

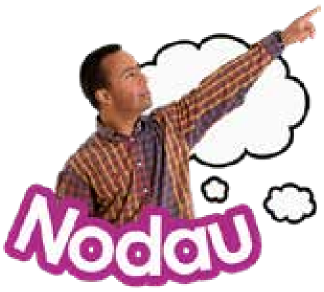

- **Roedd pobl yn cytuno â nod y rheolau am wasanaethau sy'n derbyn lleoliadau newydd pan fydd yna bryderon.**

Lleoliad newydd ydy pan fydd gwasanaethau yn derbyn pobl newydd.

Ond roedd pobl yn poeni nad oedd y Comisiynwyr yn gallu gofyn i wasanaethau roi'r gorau i gymryd lleoliadau newydd am gyfnod penodol.

Mae hyn yn gallu cyfyngu ar eu gallu i ddelio â materion diogelwch.

Ein hymateb: Rydyn ni wedi diweddaru'r Cod i'w gwneud yn gliriach beth mae **Comisiynwyr** yn gallu ei wneud. Yn enwedig pan fydd angen iddyn nhw gadw pobl yn ddiogel.

- **Fe wnaeth rhai pobl ddweud nad ydy'r Cod drafft yn gwneud rôl Arolygiaeth Gofal Cymru yn glir.**

Ein hymateb: Mae gan y Cod drafft adran sy'n esbonio rôl Arolygiaeth Gofal Cymru.

Mae'r Cod drafft yn **glir nad ydy** cynlluniau gweithredu gwelliant yn cymryd lle'r camau gweithredu gan Arolygiaeth Gofal Cymru.

Datgomisiynu

Cwestiwn 3

Fe wnaethon ni ofyn oedd pobl yn cytuno â sut mae gwasanaethau yn cael eu **datgomisiynu**.

Beth oedd pobl yn ei hoffi am yr adran yma:

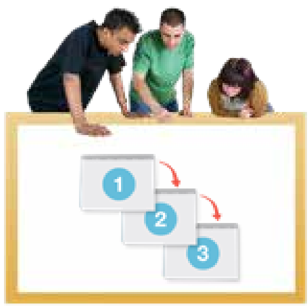

✓ Mae'n rhoi ffordd glir o gadw gwasanaethau i redeg.

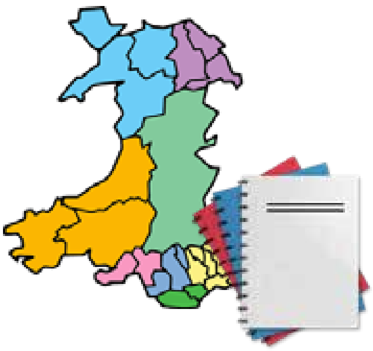

✓ Mae'n dda ei fod yn siarad am anghenion staff, hyd yn oed pan nad ydy **Comisiynwyr** bob amser yn gyfrifol am staff.

✓ Mae **comisiynwyr** yn gallu defnyddio prosesau lleol.

Fe wnaeth pobl ddweud:

- **Mae'r ffocws ar les pobl yn dda. Ond fe fyddai gwasanaethau xydd yn poeni yn dal i feddwl am arian o flaen anghenion pobl.**

- **Fe wnaeth eraill ddweud bod gan y Cod reolau synhwyrol sy'n meddwl am ansawdd, arian ac anghenion pobl.**

- **Roedd pobl yn teimlo'n gryf y dylai'r gofal barhau heb fylchau. Fe ddylai pobl symud i wasanaeth arall yn esmwyth.**

Ein hymateb: Os ydy gwasanaeth yn cael ei **ddadgomisiynu**, rhaid i **gomisiynwyr** wneud yn siŵr bod pobl yn parhau i gael y gofal maen nhw ei angen.

Rydyn ni wedi ychwanegu bod yn rhaid i **Gomisiynwyr** feddwl am anghenion, dymuniadau a safbwyntiau pobl.

- **Fe wnaeth rhai pobl ddweud y dylai fod mwy o fanylion am reolau ar gyfer:**
  - **symud i wasanaeth arall**
  - **ac amserlenni.**

Ein hymateb: Mae'r Cod a'r pecyn cymorth yn darparu gwybodaeth i helpu gyda phrosesau lleol.

- **Fe wnaeth1 person ddweud y dylai fod canllawiau pellach ar gyfer cefnogi plant wrth symud gwasanaethau.**

Ein hymateb: Mae gwasanaethau **datgomisiynu** yn dibynnu ar y sefyllfa.

Mae'r Cod drafft yn cwmpasu'r holl wasanaethau i oedolion a phlant yn ôl y gyfraith. Mae'n rhaid iddo gadw pobl yn ddiogel ac yn iach beth bynnag ydy eu hoedran.

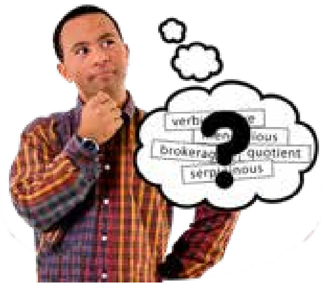

- **Roedd pobl eisiau i ystyr datgomisiynu fod yn gliriach.**

Ein hymateb: Fe wnaethon ni ddiweddaru’r diffiniad o **ddatgomisiynu**.

Mae’n dangos nawr nad ydy **datgomisiynu** bob amser yn meddwl cau gwasanaeth. Mae hefyd yn esbonio sut mae’n berthnasol i wahanol wasanaethau.

- **Roedd pobl eisiau mwy o resymau dros ddatgomisiynu gwasanaeth i fod yn gliriach.**

Ein hymateb: Dydy gwasanaethau ddim bob amser yn cael eu **datgomisiynu** oherwydd ansawdd.

Rydyn ni wedi ychwanegu manylion am wasanaethau sy’n cael eu **datgomisiynu** oherwydd penderfyniadau sydd wedi eu seilio ar bethau fel:

- Arian.
- Cynllunio.
- Syniadau a gwasanaethau newydd mewn mannau eraill.

- **Fe wnaeth pobl ddweud ei bod yn bwysig siarad â phobl, teuluoedd a gofalwyr di-dâl yn ystod datgomisiynu.**

Ein hymateb: Fe wnaethon ni ddiweddaru'r Cod drafft fel bod rhaid i **Gomisiynwyr** siarad â phobl yn ystod y **datgomisiynu**.

Rhaid i **gomisiynwyr** feddwl am hawliau a safbwyntiau pobl wrth wneud penderfyniadau.

Rydyn ni hefyd wedi ei gwneud yn gliriach beth mae'n rhaid i **Gomisiynwyr** ei wneud ar gyfer staff mewn gwasanaeth wedi'i **ddatgomisiynu**. Rhaid iddyn nhw ddilyn y rheolau mewn Partneriaeth Gymdeithasol a Chaffael Cyhoeddus (Cymru).

Fe wnaeth rhai pobl awgrymu y dylai'r Cod siarad am y rheolau newydd ar gyfer prynu nwyddau a gwasanaethau. Ond mae gennym ni reolau sy'n dweud bod rhaid i **Gomisiynwyr** ddilyn cyfreithiau cyfredol fel hyn yn barod.

Adborth arall:

- **Fe ddylai ystyr 'corff comisiynu allanol' gael ei egluro.**

Ein hymateb: Mae'r gair yn cael ei newid nawr i 'cyrff **comisiynu** eraill'. Fe fyddai hyn yn cynnwys **Comisiynwyr** y tu allan i'r ardal wasanaeth.

- **Fe ddylai fod siart llif syml sy'n dangos y camau ar gyfer datgomisiynu gwasanaeth.**

Ein hymateb: Fe wnaethon ni edrych arno a meddwl ei fod yn cwmpasu'r holl gamau **datgomisiynu** ar 1 dudalen.

- **Fe ddylai fod rheolau clir ar gyllidebau cyfunol a chyfrifoldebau sydd yn cael eu rhannu.**

Cyllideb gyfunol ydy pan fydd 2 neu fwy o sefydliadau yn cyfuno eu harian i ariannu gwasanaethau gyda'i gilydd.

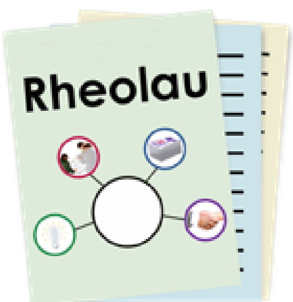

- **Ein hymateb:** Mae'r Cod drafft yn rhoi rhywfaint o ganllawiau i **Gomisiynwyr**. Ond fe ddylen nhw hefyd ddilyn canllawiau a rheolau cysylltiedig eraill.

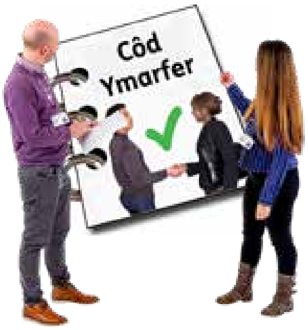

- **Sut fyddwn ni'n gwneud yn siŵr bod y Cod yn cael ei ddefnyddio yn y ffordd iawn.**

Ein hymateb: Fe fydd **comisiynwyr** yn cael cymorth a hyfforddiant i ddefnyddio'r Cod.

- **Sut fydd Comisiynwyr yn cael gwybod am faterion neu newidiadau mewn meysydd eraill.**

Ein hymateb: Fe fydd y Swyddfa Genedlaethol Gofal a Chymorth yn rhoi gwybod i'r **Comisiynwyr** am y broses.

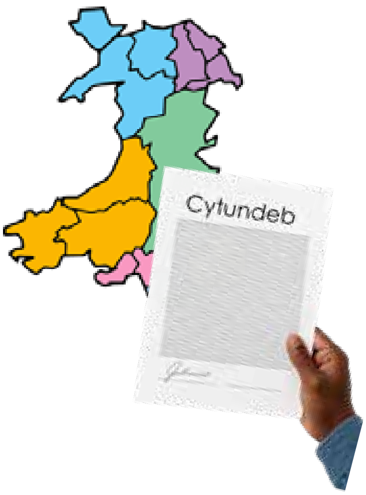

- **Oes rhaid i ddarparwyr gwasanaeth roi gwybod i'r Comisiynwyr wrth stopio gwasanaethau.**

Ein hymateb: Fe ddylai trefniadau rhwng **Comisiynwyr** a darparwyr gwasanaeth fod mewn cynlluniau a chontractau lleol.

Beth i'w wneud os ydy gwasanaeth yn cau

Cwestiwn 4

Fe wnaethon ni ofyn oedd pobl yn cytuno â'r camau a'r cynlluniau a ddylai fod ar waith ar gyfer cau'n ddiogel.

Beth oedd pobl yn ei hoffi am yr adran yma:

✓ Mae'n dilyn y gyfraith.

✓ Mae camau clir ar gyfer cau gwasanaethau.

✓ Mae'n cynnwys rolau clir, cyfathrebu da, a gwaith tîm.

✓ Mae'n helpu **Comisiynwyr** i weithredu'n gyflym ac amddiffyn hawliau pobl.

✓ Mae'n canolbwyntio ar leihau problemau a chadw gofal i fynd.

✓ Mae'r pecyn cymorth i gefnogi cau gwasanaethau yn ddefnyddiol.

Fe wnaeth pobl ddweud:

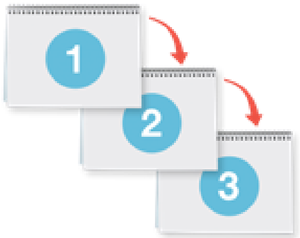

- **Mae siart llif i ddangos y camau i'w dilyn yn y broses o gau. Fe wnaeth pobl ddweud bod y siart llif yn dangos rolau a dyletswyddau'n glir.**

- **Roedd pobl eisiau gwella'r adran Gwersi a Ddysgwyd yn y siart llif. Cynnwys barn gan y darparwr gwasanaeth sy'n cau.**

Ein hymateb: Fe wnaethon ni ddiweddaru'r **adran Gwersi a Ddysgwyd** i gynnwys adborth y darparwr gwasanaeth presennol.

- **Fe wnaeth pobl ddweud hefyd y dylai'r siart llif gynnwys siarad â phobl a gofalwyr ac eiriolaeth.**

Ein hymateb: Dim ond crynodeb o beth sydd angen ei wneud rhag ofn cau ydy'r siart llif.

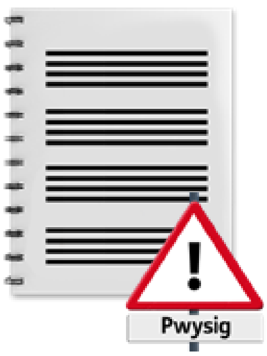

Mae manylion pwysig eraill yn y Cod drafft. Dydyn ni ddim eisiau ei ailadrodd yn y siart llif.

- **Fe wnaeth 1 ymateb ddweud nad ydy Comisiynwyr yn gallu cau gwasanaethau. Roedden nhw eisiau gwneud hyn yn gliriach yn y Cod drafft.**

Ein hymateb: Mae'r Cod drafft yn ganllaw i **Gomisiynwyr** i'w helpu i ddelio â chau Mae'n dweud pan allai gwasanaeth gau, dydy e ddim yn rhoi'r pŵer i **Gomisiynwyr** gau gwasanaethau.

Rydyn ni wedi diweddaru'r Cod drafft i wneud hyn yn gliriach.

Adborth arall:

- **Gwneud yn siŵr bod pobl yn gweithio gyda'i gilydd.**

  Ein hymateb: Mae'r Cod yn dangos sut y dylai **Comisiynwyr** reoli cau gwasanaethau. Mae'r siart llif yn esbonio pwy sy'n gyfrifol am beth.

- **Cael offer ar gyfer gwiriadau ariannol.**

  Ein hymateb: Mae gan **gomisiynwyr** ffyrdd o edrych os ydy darparwyr yn gallu rhedeg gwasanaethau cyn ac yn ystod contractau yn barod.

- **Effaith cau gwasanaeth ar ofalwyr di-dâl.**

  Ein hymateb: Rydyn ni wedi diweddaru'r Cod drafft i ddangos bod rhaid i awdurdodau lleol ddilyn y gyfraith wrth gau gwasanaethau.

Yr iaith Gymraeg

Cwestiynau 5 a 6

Fe wnaethon ni ofyn pa effaith mae'r cod yn gallu ei gael ar yr iaith Gymraeg.

Fe wnaeth pobl ddweud:

- **Roedd gan bobl farn gymysg am sut mae'r Cod drafft yn effeithio ar yr iaith Gymraeg.**

- **Roedd rhai yn meddwl bod y Cod drafft yn rhoi cyfle i ddefnyddio mwy o Gymraeg. Roedd eraill yn poeni nad oedd yn cefnogi'r iaith Gymraeg yn amlwg.**

- **Roedd y rhan fwyaf o bobl yn hapus na fyddai'r Gymraeg yn cael ei heffeithio'n wael.**

- **Roedd pobl eisiau i'r Cod drafft sôn am gynlluniau fel Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011 a Mwy na Geiriau yn Unig.**

Ein hymateb: Fe ddylid defnyddio'r Cod drafft gyda'r Fframwaith Cenedlaethol. Mae'r Fframwaith Cenedlaethol yn dweud bod gan bobl yr hawl i gael gwasanaethau gofal a chymorth yn Gymraeg.

- **Fe wnaeth rhai pobl ddweud y dylai Comisiynwyr edrych ar sut mae darparwyr yn defnyddio'r Gymraeg.**

Ein hymateb: Dydy hyn ddim yn rhan o'r Cod drafft.

Unrhyw beth arall

Fe wnaethon ni ofyn i bobl a oes unrhyw beth arall roedden nhw eisiau ei ddweud am y Cod drafft.

Beth oedd pobl yn ei hoffi am y Cod drafft:

✓ Mae'n glir, yn fyr, ac roedd ganddo siartiau llif defnyddiol.

✓ Roedd yn cwmpasu'r holl wasanaethau gofal a chymorth rheoledig.

✓ Mae'n canolbwyntio ar waith tîm, dysgu, canllawiau clir, a siartiau llif.

Fe wnaeth pobl ddweud:

- **Roedd rhai eisiau i'r Cod drafft gysylltu â hawliau pobl anabl o dan Gonfensiwn y Cenhedloedd Unedig.**

Ein hymateb: Mae Deddf Cydraddoldeb 2010 a'r Fframwaith Cenedlaethol yn cwmpasu hawliau a chydraddoldeb yn barod.

- **Dywedodd rhai y dylai'r Cod drafft hefyd gefnogi pob gwasanaeth a gomisiynir. Fel Taliadau Uniongyrchol a gwasanaethau bach iawn.**

Ein hymateb: Mae'r Cod drafft ar gyfer gwasanaethau gofal a chymorth rheoledig. Ond mae hefyd yn gallu cael ei ddefnyddio fel arfer da ar gyfer gwasanaethau gofal a chymorth sydd ddim wedi'u rheoleiddio.

Fe wnaeth rhai ddweud nad ydy gwasanaethau plant wedi'u cwmpasu'n llawn. Dydy'r Cod drafft ddim yn cynnwys adran ar wahân ar gyfer hyn.

Ein hymateb: Rydyn ni'n cytuno bod gwasanaethau plant yn bwysig. Mae'r Cod drafft yn cwmpasu'r holl wasanaethau i oedolion a phlant.

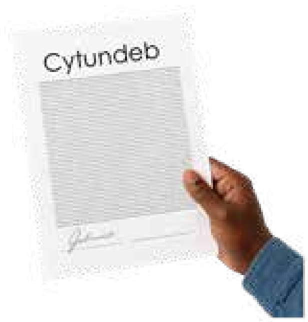

Fe wnaeth rhai awgrymu ychwanegu rheolau o'r Fframwaith Cenedlaethol at gontractau.

Ein hymateb: Mae gan y Fframwaith Cenedlaethol wiriadau ar waith yn barod. Dydy'r Cod draft ddim wedi cael ei newid.

- **Roedd pobl eisiau i'r Cod drafft fod yn gliriach i wybod pwy fyddai'n gyfrifol:**
  - **delio â phryderon am wasanaeth**
  - **neu os oes rhaid i wasanaeth gau.**

Pan nad ydy'r awdurdod lleol yn yr ardal yn defnyddio'r gwasanaeth. Neu dydy e ddim yn cytuno ag awdurdodau eraill sy'n gwneud hynny.

Ein hymateb: Rhaid i **gomisiynwyr** fonitro contractau a delio â phryderon. Mae'r Cod drafft yn eu helpu i weithio gyda'i gilydd, bod yn hyblyg, a gwneud y penderfyniad cywir.

Mae'r siartiau llif yn dangos:

- Pryd y dylai asiantaethau siarad gyda'i gilydd am ansawdd a phryderon.
- Yr angen i sefydlu tîm i weithredu ar broblemau.

- **Un awgrym oedd i Gomisiynwyr weithio gyda Llais. Felly, mae adborth pobl yn cael ei ddefnyddio mewn penderfyniadau.**

Ein hymateb: Mae'r gyfraith yn barod yn dweud bod rhaid i **Gomisiynwyr** wrando ar farn pobl o dan Ddeddf Iechyd a Gofal Cymdeithasol 2020.

Beth sy'n digwydd nesaf

Fe fydd y Cod drafft yn cael ei ddangos i'r Senedd ym mis Rhagfyr 2025.

Os bydd y Senedd yn cytuno, fe fydd y Cod drafft yn dechrau ar 28 Chwefror 2026.

Fe fydd yr holl ddogfennau drafft ar wefan y Senedd: senedd.cymru/busnes-y-senedd/deddfwriaeth/is-ddeddfwriaeth

Mwy o wybodaeth

Os ydych chi angen yr ymgynghoriad yma mewn fformat, iaith wahanol neu os oes gennych unrhyw gwestiynau, cysylltwch â ni:

Ysgrifennwch at: Tîm y Cartref Gofal
Yr Is-adran Gwella Gwasanaethau Cymdeithasol
Llywodraeth Cymru
Parc Cathays
Caerdydd
CF10 3NQ

Ebost: TimCartrefiGofal@llyw.cymru

Mae'r ddogfen yma hefyd ar gael yn Saesneg: www.llyw.cymru/cod-ymarfer-ar-ansawdd-pryderon-chau-gwasanaethau-gofal-chymorth